

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

A különböző tartástechnológiák hatása a lovak egészségügyi állapotára és viselkedésére

Benedek Viktória

Lótenyésztő-, lovassport szervező agrármérnöki szak, Bsc alapképzés, Nappali tagozat
Állattenyésztési Tudományok Intézet, Állatnemesítési Tanszék

Belső témavezető: Dr. Gyovai Petra, Egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus

A szakdolgozat a lovak tartástechnológiájának hatását vizsgálja a viselkedésükre és egészségükre, különös figyelmet fordítva a fajspecifikus igényeik kielégítésére. A téma aktualitását a modern lótartás átalakulása, valamint az állatjóléti szempontok növekvő jelentősége adja. A kutatás célja, hogy feltárja, hogyan befolyásolják a különböző tartási rendszerek – bokszos tartás, karámozási lehetőségek, legelőre alapozott tartás és ezek kombinációi - a lovak egészségügyi állapotát és szociális kapcsolatait. Továbbá összeveti a tudományos ismereteket a gyakorlati lótartói szokásokkal.

A hipotézis szerint a fajspecifikus igények kielégítése csökkenti a stresszt, a sztereotíp viselkedéseket és az egészségügyi problémákat, miközben javítja a ló – ember kapcsolatát ez által könnyítve a mindennapos kommunikációt és munkakedvet.

A dolgozat módszertana egy saját kérdőíves felmérésre alapul, amelyet 2025. október 4-17. között, a Google Forms felületén töltött ki 238 lótartó anonim módon, országos és erdélyi tapasztalatok alapján. A kérdőív fő fejezetei: lótartás formája, alapinformációk (lovak száma, fajtacsoportja, tartási célja), tartási körülmények (legeltetési idő, karám- és istállóhasználat, alomanyag és itatás), egészségügyi állapot (mozgásszervi, légzőszervi, emésztési és pata problémák), mentális állapot és viselkedés (szociális kapcsolatok, stressz- és sztereotípiás jelek). A válaszadók főként hobbi-, sport- és tenyésztési célú lótartók voltak.

Az eredmények négy leggyakoribb tartástechnológiát különítették el:

1. Egyedi vagy angol bokszos tartás kevesebb mint 8 óra karámozási lehetőséggel
2. Egyedi vagy angol bokszos tartás több mint 8 óra karámozási lehetőséggel
3. Nyáron legelőre alapozott, télen bokszos tartás karámozási lehetőséggel
4. Egész évben legelőre alapozott tartás beállóval és széna kiegészítéssel.

A mozgásszervi problémák előfordulása a korlátozott mozgású bokszos tartásban magasabb, míg a legelőre alapozott rendszerekben jelentősen alacsonyabb. A légzőszervi megbetegedések a szalmás alommal ellátott bokszos tartásban gyakoribbak, míg a szabad levegőn tartott lovaknál jelentősen ritkábbak. Az emésztőszervi problémák – különösen a kólika és gyomorfekély – megjelentek a koncentrált takarmány etetése és a mozgáshiány kombinációja által a bokszos tartott lovaknál, míg a folyamatos legelést – kis adagú, folyamatos rostbevitt - illetve mozgást biztosító legelőre alapozott tartásnál csökkent a megbetegedések aránya. A pata problémák előfordulása a nedves, szennyezett bokszos tartásban gyakoribbak, mint a legelőre alapozott tartásnál, viszont a legelő/karám talajminősége hosszú távon befolyásolja a pata állapotát kint is. A szociális viselkedés tekintetében a bokszos izoláció növeli a stresszt és agressziót válthat ki, míg a ménesben tartott lovak többsége elfogadják a hierarchiát és kevesebb stresszre utaló jeleket mutatnak.

A következtetések szerint a vizsgált lovak esetében a legelőre alapozott tartás – megfelelő kiegészítéssel – kedvezőbb a bokszos tartásnál, de az utóbbi kompenzálható napi 10-12 óra karámozási lehetőséggel, megfelelő karbantartással és szellőztetéssel. A javaslatok között szerepel a korlátozott bokszos tartás kompenzálása megfelelő mozgással.

A dolgozat hangsúlyozza, hogy a felelős lótartás alapja a lovak fajspecifikus igényeinek tudatos kielégítése, amely hosszú távon javítja a lovak egészségét, mentális állapotát és az ember-ló kapcsolatát.